

Úvodní stránka>Soudní řízení>Občanskoprávní věci>Který soud je příslušný?

Který soud je příslušný?

Španělsko

1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?

Zásadou, na níž stojí organizace soudů ve Španělsku, je justiční jednotata. Jedinou výjimkou jsou vojenské soudy v době války a výjimečného stavu a ústavní soud (*Tribunal Constitucional*) jako poslední záruka základních práv a svobod prostřednictvím stížnosti na porušení základních práv a svobod (*recurso de amparo*).

Soudní pravomoc je však rozdělena mezi čtyři druhy soudů: civilní soudy, trestní soudy, správní soudy a soudy pro sociální věci.

Základem civilních soudů je soud prvního stupně (*Juzgado de Primera Instancia*), který projednává občanskoprávní spory v prvním stupni a řízení, která nejsou výslovně přidělena jinému soudu. Soud prvního stupně lze proto popsat jako obecný nebo obvyklý soud.

Mezi civilní soudy patří rodinné soudy (*Juzgados de Familia*), které jsou soudy prvního stupně. Pokud jsou k dispozici rodinné soudy (obecně v oblastech s vyšší koncentrací obyvatel), projednávají sporů týkajících rodinného práva, např. prohlášení manželství za neplatné, rozluky a rozvodu, vztahů mezi rodiči a dětmi a ochrany osob s omezenou způsobilostí k právním úkonům. Je-li proti jedné ze stran vedeno trestní řízení před soudem zabývající se násilím na ženách (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), bude mít tento soud také příslušnost pro související občanskoprávní nároky.

Do civilní oblasti také patří specializované obchodní soudy (*Juzgados de lo Mercantil*) a soudy zabývající se ochrannými známkami EU (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

Soudy pro sociální věci (*Juzgados de lo Social*) projednávají spory týkajících se pracovního práva. Patří mezi to individuální spory mezi zaměstnanci a zaměstnavateli ohledně pracovních smluv, spory týkající se kolektivního vyjednávání, žaloby týkající se sociálního zabezpečení a žaloby na stát v souvislosti s jeho povinnostmi v rámci pracovního práva.

Trestní soudy projednávají trestní věci.

Zvláštností španělského práva je to, že občanskoprávní nároky vyplývající z trestného činu lze spojit s trestním řízením. V těchto případech trestní soud rozhodne o výši náhrady škody splatné v souvislosti s trestným činem. Pokud poškozená strana nepodá civilní žalobu (neuplatní občanskoprávní nárok), podá ji jejím jménem státní zástupce, pokud se poškozená strana nevzdala svého práva na podání žaloby v trestněprávní věci.

A konečně, správní soudy dohlížejí na zákonnost jednání orgánů veřejné moci a projednávají finanční nároky vznesené proti nim.

2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?

Viz níže uvedené odpovědi.

2.1 Rozlišují se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?

Ve Španělsku neexistují rozdíly mezi různými soudy prvního stupně z hlediska výše nároku nebo závažnosti případů, které mohou řešit, a žádný soud prvního stupně neprojednává odvolání proti rozhodnutím jiných soudů prvního stupně. Odvolání v občanskoprávním řízení vždy projednávají provinční soudy (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)

Pro soudní účely je Španělsko geograficky rozděleno na obce, okresy, provincie a autonomní oblasti. Okres je územní jednotka sestávající z jedné nebo více sousedících obcí v rámci jedné provincie. Jedná se o nejdůležitější územní rozdělení, protože je to oblast, v níž má příslušnost soud prvního stupně.

(Podrobné informace jsou k dispozici na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti na adrese mjusticia.gob.es.)

Je-li to nezbytné k projednání velkého počtu případů, existuje více než jeden soud stejného druhu v okrese. Tak je tomu nyní ve většině měst. Soudy jsou postupně číslovány podle toho, kdy byly zřízeny.

Všechny tyto soudy mají v zásadě stejnou příslušnost a práce se mezi ně rozdělují podle interních správních pravidel pro přidělování. Za určitých okolností lze však pravidla pro přidělování případů použít k přidělování jiného druhů věcí různým soudům ve stejném okrese.

2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti

Neexistuje-li dohoda ani závazné normy pravidla, základním pravidlem je to, že příslušnost náleží soudu prvního stupně v okrese, kde má žalovaný bydliště nebo – v případě absence bydliště – své místo pobytu. Pokud žalovaný nemá bydliště ani místo pobytu ve Španělsku, bude mít příslušnost soud prvního stupně v okrese, kde se žalovaný zdržuje nebo kde se zdržoval naposledy. Neuplatní-li se žádné z těchto kritérií, může navrhovatel podat žalobu u soudu prvního stupně v okrese svého bydliště.

Pro tyto účely:

žaloby podané proti vlastníkům podniků a osobám vykonávajícím živnost v souvislosti s jejich podnikáním nebo živnostenskou činností lze taktéž podat na kterémkoli místě, kde tuto činnost vykonávají, a to dle volby žalobce.

žalobu na právnické osoby lze taktéž podat na místě, kde vznikl právní stav nebo vztah, kterého se spor týká, nebo má mít účinek, a to za předpokladu, že tam má tato právnická osoba pobočku nebo zastoupení.

2.2.2 Výjimky ze základního pravidla

2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?

Stávající španělský procesní systém nedává navrhovateli možnost volby místní příslušnosti. K tomu dochází pouze v těchto případech:

- žaloby *in rem* týkající buď několika nemovitostí, nebo jedné nemovitosti nacházející se v různých okresech. V těchto případech může navrhovatel podat žalobu v kterémkoli z okresů s příslušností.

- žaloby týkající se předložení a schválení účtů od těch, kteří jsou odpovědní za správu cizího majetku, pokud nebylo určeno místo, kde mají být účty předloženy. V těchto případech si mohou navrhovatelé vybrat mezi bydlištěm žalovaného a místem, kde je majetek spravován.

- dědické spory: žalobci si mohou zvolit mezi soudy posledního bydliště zůstavitele ve Španělsku a soudy, kde se nachází většina pozůstalosti.

- žaloby týkající se duševního vlastnictví: žalobci si mohou vybrat mezi těmito místy: kde došlo k porušení práv, kde existují důkazy *prima facie* toho, že k porušení došlo, nebo kde se vyskytují nezákonné kopie.

- případy nekalosoutěžního jednání, pokud žalovaný nemá pobočku, bydliště ani místo pobytu ve Španělsku. V těchto případech si mohou žalobci zvolit buď místo, kde k nekalosoutěžnímu jednání došlo, nebo kde byly pocítit jeho účinky.

- žaloby týkající se výlučně svěření nezletilých dětí do péče nebo pohledávek z výživného podané jedním rodičem proti druhému jménem dítěte, pokud má každý rodič bydliště v jiném soudním obvodu. V těchto případech si mohou žalobci zvolit buď soud podle bydliště žalovaného, nebo soud bydliště dítěte.
- obecně řečeno, žaloby týkající se výkonu individuálních spotřebitelských nebo uživatelských práv může projednávat soud, v jehož obvodu má bydliště spotřebitel, uživatel nebo žalovaný, a to dle volby spotřebitele.

2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla)?

V následujících případech existují závazné normy, které vyžadují, aby žalobce podal žalobu k jinému soudu, než je soud v místě bydliště žalovaného. V těchto případech se nemohou strany rozhodnout podřídit příslušnosti konkrétního soudu, a to výslovně ani konkludentně:

- věcná práva nebo práva obdržet nájemné ve vztahu k nemovitosti a záležitosti týkající se spoluvlastnictví nemovitosti (*propiedad horizontal*): příslušnost náleží soudům v okrese, v němž se nemovitost nachází.
- dědické záležitosti: příslušnost se určí buď podle posledního místa bydliště zůstavitele ve Španělsku, nebo podle toho, kde se nachází většina pozůstalosti, a to dle volby žalobce.
- případy týkající se pomoci osobám zbavených svéprávnosti nebo jejich zastupování: ty budou projednány soudem v místě, kde dotyčná osoba pobývá.
- ochrana základních práv prostřednictvím civilních soudů: tyto případy budou projednány soudem v místě bydliště navrhovatele nebo v případě, že navrhovatel nemá své bydliště ve Španělsku, v místě, kde došlo k jednání porušujícímu dané právo.
- žaloby na náhradu škody týkající se použití motorových vozidel: příslušnost bude mít soud v místě, kde škoda vznikla.
- napadnutí rozhodnutí orgánů společnosti: místní příslušnost se určí podle místa sídla společnosti.
- žaloby na prohlášení, že určité všeobecné obchodní podmínky nejsou součástí smlouvy nebo že není platné určité ustanovení: příslušným je soud v místě bydliště žalobce.
- úrovní žaloby na zrušení standardních smluvních podmínek nebo odstoupení od nich, pokud nemá žalovaný ve Španělsku žádnou pobočku ani bydliště: v těchto případech je příslušným soud v místě, kde byla standardní smlouva uzavřena.
- žaloby na zrušení standardních smluvních podmínek v zájmu obrany kolektivních nebo společných zájmů spotřebitelů nebo uživatelů, pokud nemá žalovaný ve Španělsku žádnou pobočku ani bydliště: v těchto případech má příslušnost soud v místě bydliště žalobce.
- žaloby na vynucení povinnosti těchto osob: pojišťovna, někdo, která jiné osobě prodala osobní majetek na splátky, nebo která financovala jeho koupi; osoba, která učinila veřejnou nabídku týkající se osobního majetku nebo služby, kterou druhá osoba přijala. V těchto případech má příslušnost soud v místě bydliště žalobce.
- žaloby třetích stran proti zabavení majetku: příslušným bude soud v místě sídla subjektu, který zabavení nařídil.
- návrhy na rozluky, neplatnost manželství nebo rozvod: příslušnost náleží rodinnému soudu – není-li zřízen rodinný soud, pak náleží soudu prvního stupně v místě společné domácnosti. Pokud manželé společnou domácnost nemají, náleží příslušnost soudu buď v místě poslední společné domácnosti, nebo v místě pobytu druhého z manželů. Pokud neexistuje nic z toho, příslušným bude soud v místě bydliště navrhovatele. Je-li návrh podán na základě vzájemné dohody oběma manželi, příslušným bude soud v místě poslední společné domácnosti nebo v místě bydliště kteréhokoliv z manželů.
- žaloby týkající se výlučně svěření nezletilého dítěte do péče nebo pohledávek na výživném podané jedním rodičem proti druhému jménem dítěte: v těchto případech bude příslušným soud v místě poslední sdílené domácnosti rodičů. Pokud rodiče žijí v odlišných soudních obvodech, může si žalobce vybrat mezi soudem podle bydliště žalovaného a soudem v místě bydliště dítěte.

2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?

Obecně je pravidlem, že místní příslušnost lze ve Španělsku změnit, což znamená, že se strany sporu mohou výslovně nebo konkludentně podřídit soudům v konkrétním okrese za předpokladu, že mají dané soudy věcnou příslušnost řešit daný spor.

K výslovnému podřízení dojde, když dotyčné strany uzavřou výslovnou dohodu s uvedením konkrétního okresu, jehož soudům se chtějí svůj spor podřídit.

Ke konkludentnímu (tacitnímu) podřízení dojde za těchto okolností:

- v případě žalobce na základě pouhé skutečnosti, že se obrátí na soudy v konkrétním okrese a podá žalobu nebo návrh či žádost, které je nutné podat k soudu s příslušností věc projednat.
- v případě žalovaného k tomu dojde, pokud vyjádří souhlas a následně provede jakýkoli procesní krok kromě včasného a formálně správného podání námítky na nepřislušnost daného soudu.

Případné změny bydliště stran, umístění sporného předmětu nebo účelu řízení, k nimž dojde po zahájení řízení, nepovedou ke změně příslušnosti, která bude určena podle situace zjištěné na začátku řízení (*Perpetuatio jurisdictionis*).

Platí však, že:

výslovné podřízení se soudu nesmí být součástí standardních smluv, smluv, do nichž jedna ze stran začlenila všeobecné obchodní podmínky, ani spotřebitelských/uživatelských smluv. V těchto případech je však možné konkludentní podřízení se soudu.

Žádný způsob podřízení není možný v případě, kdy zákon stanoví závazná pravidla místní příslušnosti.

Žádný způsob podřízení není povolen ve zrychleném řízení, v řízení o platebním rozkazu nebo exekučním řízení.

3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

Mezi specializované soudy ve Španělsku patří níže uvedené soudy.

Rodinné soudy, které jsou soudy prvního stupně. Jsou-li rodinné soudy k dispozici (obecně v oblastech s větší koncentrací obyvatel), mají výhradní a výlučnou příslušnost v rodinných záležitostech. Konkrétně projednávají případy týkající se:

- rozluky manželů, prohlášení manželství za neplatné a rozvodu, a
- výkonu rodičovské odpovědnosti nad nezletilými osobami.

Pravidla místní příslušnosti jsou stejná jako pravidla, která se uplatňují na soudy prvního stupně, které řeší záležitosti rodinného práva v případě absence specializovaného rodinného soudu v daném okrese.

Soudy pro sociální věci projednávají věci z oblasti pracovního práva. Mezi ně patří individuální spory mezi zaměstnanci a zaměstnavateli ohledně pracovních smluv, spory týkající se kolektivního vyjednávání, žaloby týkající se sociálního zabezpečení a žaloby na stát v souvislosti s jeho povinnostmi v rámci pracovního práva.

Obecným pravidlem je to, že místní příslušnost náleží soudu v místě, kde pracovník poskytuje své služby, nebo v místě bydliště žalovaného, a to dle volby žalobce.

Obchodní soudy působí na úrovni provincie a zabývají se obchodními spory.

Tyto soudy projednávají věci související platební neschopností, s výjimkou věcí, kdy se platební neschopnost týká jiné osoby, než je podnikatel: v těchto případech mají příslušnost obecné soudy prvního stupně.

Tyto soudy projednávají rovněž související věci týkající se těchto záležitostí:

- občanské finanční žaloby proti majetku osob v platební neschopnosti s výjimkou žalob v řízeních týkajících se způsobilosti k právním úkonům, rodičovství, manželství a nezletilých dětí.

- podnikové žaloby o hromadné ukončení, změnu nebo pozastavení platnosti pracovních smluv, pokud je zaměstnavatel úpadcem, nebo žaloby na pozastavení platnosti či ukončení smluv vyššího vedení.
- všechny opatření v rámci výkonu rozhodnutí nebo předběžná opatření vůči majetku úpadce a jeho hospodářským právům bez ohledu na to, který soud příkaz vydal.
- žaloby týkající se občanskoprávní odpovědnosti proti ředitelům společností, auditorům nebo správcům podstaty v souvislosti se škodami a ztrátami, které během insolvenčního řízení utrpěl úpadce.
- žaloby týkající se:
 - nekalé soutěže,
 - duševního vlastnictví a reklamy,
 - práva obchodních společností a práva obchodní družstev,
 - vnitrostátní a mezinárodní dopravy,
 - námořního práva,
 - všeobecných smluvních podmínek,
 - uplatňování pravidel rozhodčího řízení ve výše uvedených záležitostech.

Příslušnost zahájit a projednat insolvenční řízení náleží obchodnímu soudu, v jehož obvodě má dlužník středisko svých zájmů. Pokud má dlužník rovněž své bydliště ve Španělsku a jeho bydliště a středisko hlavních zájmů se nachází na odlišných místech, bude mít obchodní soud v místě bydliště dlužníka taktéž příslušnost případ projednat, a to dle volby věřitele, který návrh na zahájení řízení podal.

Je-li dlužníkem právnická osoba, předpokládá se, že její sídlo je střediskem jejich hlavních zájmů. Pro tyto účely se nebude zohledňovat případná změna sídla, k níž došlo během šesti měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení.

Obchodní soudy v Alicante fungují jako soudy zabývající se ochrannými známkami EU, pokud vykonávají svoji výlučnou pravomoc projednat v prvním stupni jakýkoli spor, který je jim předložen podle nařízení Rady č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství a nařízení Rady č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství.

Při výkonu své pravomoc v těchto záležitostech mají soudy zabývající se ochrannými známkami příslušnost pro celé území země.

Kromě těchto specializovaných soudů může ze zákona Generální rada soudní moci (*Consejo General del Poder Judicial*) rozhodnout, že tam, kde je vícero soudů stejného druhu, bude jeden nebo více z nich výlučně příslušný projednat určité kategorie sporů nebo dohlížet na provádění zákona v dané právní oblasti.

Generální radu tuto pravomoc již na několika místech uplatnila, zejména v souvislosti se svéprávností a nucenou ústavní léčbou z důvodu duševní nemoci v případech, kdy se zpravidla příslušnost udělila rodinným soudům.

Poslední aktualizace: 06/06/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.